

Målnummer:	T4574-94	Avdelning:
Domsnummer:		
Avgörandedatum:	1997-10-30	
Rubrik:	Avgivande av förklaring enligt 39 § 2 st konsumentförsäkringslagen har ansetts ske på försäkringsbolagets risk. Tillika frågor om bevisbörda och beviskrav.	
Lagrum:	39 § 2 st. konsumentförsäkringslagen (1980:38)	
Rättsfall:	NJA 1992 s. 303	

REFERAT

L.D. väckte vid Lindesbergs TR talan mot Trygg-Hansa Försäkrings AB och yrkade förpliktande för Trygg-Hansa att till honom utge försäkringsersättning med 133 552 kr.

Trygg-Hansa bestred käromålet bl a på den grunden att L.D:s rätt till ersättning var förlorad därför att preskription inträtt.

TR:n beslöt på parternas begäran att genom mellandom avgöra preskriptionsfrågan.

TR:n (lagmannen Fallenius, rådmannen Forsbäck och hovrättsassessorn Pleyrn) anförde i mellandom d 24 nov 1993: L.D. har till utveckling av sin talan anfört bl a följande. L.D. hyrde övervåningen i sin mors fastighet. Han hade sin hemförsäkring tecknad hos Trygg-Hansa. Den 19 sept 1985 eldhärjades och totalförstördes fastigheten. Dagen efter anmälde L.D. muntligen det inträffade till Trygg-Hansa. L.D. tillställdes därefter en av Trygg-Hansa med skrivmaskintext till viss del ifylld skadeanmälningsblankett. Eftersom L.D. inte bodde kvar på den gamla adressen hade Trygg-Hansa i blanketten på grundval av L.D:s muntliga uppgifter bl a antecknat två telefonnummer där L.D. kunde nås. L.D. antecknade också att hans bostad var helt förstörd. En besiktningsman besökte fastigheten några dagar efter branden och konstaterade skadorna. Förmodligen lämnade L.D. blanketten till besiktningsmannen. Vid något tillfälle kontaktades L.D. per telefon av en representant från Trygg-Hansa. L.D. sammanställde också en specifikation över den egendom som han hade förlorat vid branden. Den 3 okt 1985 betalade Trygg-Hansa ut ett förskottsbelopp till L.D. på 37 000 kr. Den 1 aug 1986 beslöt Trygg-Hansa att inte betala ut någon ytterligare ersättning. Trots att det måste ha stått klart för Trygg-Hansa att L.D. inte bodde kvar på sin gamla adress skickades beslutet dit, med följd att han aldrig fick kännedom om beslutets innehåll. Det kan också nämnas att brevlådan utanför fastigheten togs ned ganska omgående efter branden. Vid tidpunkten för branden och under flera år därefter hade L.D. allvarliga psykiska problem. Han dömdes den 29 juli 1986 för bl a grovt bedrägeri till sluten psykiatrisk vård. Under tiden d 21 juli 1986-11 aug 1986 var han också intagen på Mellringe Sjukhus i Örebro. Under åren 1986 till 1988 har han dessutom flyttat runt och bott på ett flertal olika adresser samt vårdats en hel del på Mellringe Sjukhus. L.D. har på grund av sin dåliga psykiska kondition inte funderat över och ej heller orkat efterforska varför han inte erhållit full försäkringsersättning. Trygg-Hansa har haft full kännedom om att fastigheten blev totalförstörd vid branden och att L.D. därför inte bodde kvar i sin bostad. L.D. har inte fått del av brevet d 1 aug 1986. Hans rätt till försäkringsersättning kan således inte anses preskriberad.

Till utveckling av bestridandet har Trygg-Hansa anfört bl a följande. Vid tidpunkten för branden hade L.D. en gällande hemförsäkring hos Trygg-Hansa. Till följd av L.D:s skadeanmälan betalade Trygg-Hansa ut ett förskottsbelopp på 37 000 kr. Under den utredning som därefter följde kom det till Trygg-Hansas kännedom att egendom som L.D. hade anmält som förlorad hade påträffats av

polisen vid en husrannsakan hemma hos honom. Trygg-Hansa avböjde därför i brev d 1 aug 1986 till L.D. att betala ut någon ytterligare ersättning till L.D.. Brevet, som inte kom i retur, ställdes till den adress som fanns antecknad i skadeanmälan samt i försäkringsregistret och som L.D. dessutom uppgivit i samband med att han begärde förskott på försäkringsersättningen. I och med att L.D. ej väckt talan inom sex månader från det Trygg-Hansa förklarat att slutlig ställning har tagits till ersättningsfrågan - samt mer än tre år förflutit från det L.D. fick kännedom om att fordran mot Trygg-Hansa kunde göras gällande - är hans rätt till ersättning preskriberad.

Domskäl. L.D. har hörts under sanningsförsäkran och därvid uppgivit i huvudsak detsamma som ovan angivits.

TR:ns bedömning.

Enligt 39 § 2 st konsumentförsäkringslagen (1980:38) har försäkringstagaren alltid sex månader på sig att väcka talan sedan försäkringsbolaget har förklarat att slutlig ställning har tagits till ersättningsfrågan. Detta gäller oavsett om den treåriga preskriptionstiden enligt §:ns 1 st har löpt ut eller inte. Bestämmelsen bör vara så att förstå att utgångspunkten för sexmånadersfristen inte är den dag då bolaget fattade sitt beslut utan först när försäkringstagaren fick kännedom om beslutet.

I målet är ostridigt att Trygg-Hansa genom brevet d 1 aug 1986 förklarat att slutlig ställning har tagits till ersättningsfrågan. Det är också ostridigt att Trygg-Hansa skickat brevet per post till den adress som fanns antecknad i skadeanmälan och som L.D. dessutom uppgivit i samband med att han begärde förskott på försäkringsersättningen.

Enligt TR:n bör ett försäkringsbolag normalt ha rätt att utgå från att en av försäkringstagaren uppgiven adress gäller om försäkringstagaren därefter inte har lämnat någon underrättelse om ändring i det avseendet. Det får således anses åligga försäkringstagaren att underrätta försäkringsbolaget om en adressförändring. Denna princip torde dock inte kunna upprätthållas undantagslöst. Det bör nämligen finnas ett visst utrymme för att bedöma situationen efter omständigheterna.

I målet är utrett att L.D. underrättat Trygg-Hansa om att hans bostad var totalförstörd till följd av branden och att han kunde nås på två i sin skadeanmälan angivna telefonnummer. Det är också upplyst att en representant från Trygg-Hansa kontaktat L.D. på ett av telefonnumren. Mot denna bakgrund finner TR:n att Trygg-Hansa bort göra en noggrannare kontroll av L.D:s bostadsadress än vad som kan krävas i det normala fallet. Trygg-Hansas bristande kontroll i detta hänseende har fått till följd att avslagsbeslutet inte skickats till rätt adress. Med hänsyn härtill och med beaktande av övriga omständigheter finner TR:n därför ej styrkt att L.D. fått kännedom om beslutet. L.D. är följaktligen bibehållen sin rätt att väcka talan om försäkringsersättning.

Domslut. TR:n förklarar att L.D. är bibehållen sin rätt att väcka talan om försäkringsersättning.

Trygg-Hansa överklagade i Göta HovR och yrkade ogillande av käromålet.

L.D. bestred ändring.

HovR:n (hovrättslagmannen Persson, hovrättsrådet Sunden, referent, adj led rådmannen Waren och tf hovrättsassessorn Österlund) anförde i dom d 15 sept 1994: Domskäl. Enligt 39 § 2 st konsumentförsäkringslagen har den som i rätt tid anmält en skada till försäkringsbolaget alltid sex månader på sig att väcka talan sedan försäkringsbolaget har förklarat att bolaget tagit slutlig ställning till ersättningsfrågan.

I målet är ostridigt dels att L.D. anmält skadan i rätt tid, dels att Trygg-Hansa genom brevet d 1 aug 1986 förklarat att slutlig ställning tagits till ersättningsfrågan.

Som TR:n anført är utgångspunkten för sexmånadersfristen den dag då försäkringstagaren fick kännedom om bolagets ställningstagande. Det får därvid anses åligga försäkringsbolaget att visa vid vilken tidpunkt försäkringstagaren fick del av beslutet.

Trygg-Hansa har ostridigt skickat brevet till den adress som antecknats i skadeanmälan och som L.D. uppgett i samband med att han begärde förskott på försäkringsersättningen. Denna adress avsåg emellertid L.D:s genom branden totalförstörda bostad och vid tiden för avsändandet av brevet vistades L.D. på sjukhus. Trygg-Hansa har på grund av vad sålunda och i övrigt förekommit inte förmått styrka att L.D. fått kännedom om beslutet i ersättningsfrågan inom sådan tid att preskription inträtt. L.D. är således, som TR:n funnit, bibehållen sin rätt att väcka talan om försäkringsersättning.

Domslut. HovR:n fastställer TR:ns dom.

Trygg-Hansa (ombud försäkringsjuristen L.P.) överklagade och yrkade att HD skulle med ändring av HovR:ns dom ogilla L.D:s talan.

L.D. (ombud advokaten B.H.) bestred ändring. HD avgjorde målet efter föredragning.

Föredraganden, RevSkr Bramstång, föreslog i betänkande följande dom: Domsål. Enligt 39 § 2 st konsumentförsäkringslagen (1980:38) har den som i rätt tid anmält en skada till försäkringsbolaget alltid sex månader på sig att väcka talan sedan försäkringsbolaget har förklarat att bolaget tagit slutlig ställning till ersättningsfrågan.

I målet är ostridigt dels att L.D. anmält skadan i rätt tid, dels att TryggHansa genom brevet d 1 aug 1986 förklarat att slutlig ställning tagits till ersättningsfrågan.

Av uttrycket i lagtexten "försäkringsbolaget har förklarat att" följer att utgångspunkten för sexmånadersfristen är den dag då försäkringsbolagets ställningstagande kommit försäkringstagaren tillhanda. Fråga är om ett i bolagets intresse avsänt meddelande i ett konsumentförhållande. Det åvilar bolaget att sakra bevisning om när den ersättningsberättigade nåddes av bolagets slutliga ersättningsbesked. Normalt torde det vara tillräckligt att bolaget kan visa att det tillsänt försäkringstagaren ett skriftligt meddelande under dennes vanliga adress och att försändelsen inte returnerats som obeställbar. Försäkringsbolaget bör givetvis också i normalfallet kunna förlita sig på att en av försäkringstagaren uppgiven adress gäller så länge denne inte har underrättat bolaget om någon ändring. Omständigheterna i det enskilda fallet kan emellertid vara sådana att bolaget inte utan närmare kontroll äger utgå ifrån att en i försäkringsärendet tidigare upptagen adress alltså gäller.

Trygg-Hansa har skickat meddelandet om bolagets slutliga ställningstagande till den adress som antecknats i skadeanmälan och som bekräftats av L.D. i samband med begäran om förskott på ersättningen. Adressen avsåg emellertid den genom branden totalförstörda bostaden och det var känt för bolaget att L.D. vid tiden för avsändandet av meddelandet vistades på sjukhus. Lika med domstolarna finner HD att Trygg-Hansa inte gjort sannolikt att L.D. nåtts av beslutet i ersättningsfrågan inom sådan tid att preskription inträtt och att denne därför är bibehållen sin rätt att väcka talan om försäkringsersättning.

Domsål. HD fastställer HovR:ns domslut.

HD (JustR:n Knutsson, Lars Å Beckman, referent, Svensson, Thorsson och Victor) beslöt följande dom: Domsål. Den 19 sept 1985 brann den fastighet som L.D. uppgett sig bo i när han tecknade hemförsäkring hos Trygg-Hansa. Dagen efter branden anmälde han skada till bolaget. Sedan bolaget utbetalat viss ersättning förklarade bolaget i ett brev som avsändes till L.D. d 1 aug 1986, att ytterligare försäkringsersättning inte skulle betalas ut. I december 1991 väckte L.D. talan mot bolaget med krav på ytterligare ersättning.

Den fråga som nu är föremål för bedömning är om L.D:s i målet framställda krav på försäkringsersättning är preskriberat.

De i målet tillämpliga preskriptionsbestämmelserna finns i 39 § konsumentförsäkringslagen (1980:38). Enligt huvudregeln förlorar den som vill kräva ut försäkringsersättning rätten till ersättning, om han inte väcker talan mot försäkringsbolaget inom tre år från det att han fick kännedom om att fordringen kunde göras gällande. Enligt den regeln skulle L.D:s fordran vara preskriberad. I 2 st finns emellertid en undantagsregel som innebär att den som inom den ordinarie preskriptionstiden anmält skadan till försäkringsbolaget

alltid har sex månader på sig att väcka talan sedan försäkringsbolaget förklarat att slutlig ställning tagits till ersättningsfrågan. L.D. har gjort gällande att han aldrig fått Trygg-Hansas meddelande om att bolaget tagit slutlig ställning till ersättningsfrågan; hans krav var därför inte preskriberat när han väckte talan.

Bestämmelsen i 39 § 2 st har tillkommit i försäkringstagarens intresse. Avgivande av förklaring utgör emellertid försäkringsbolagets möjlighet att avsluta ett försäkringsärende, i vilket ersättning inte skall utges. Själva förklaringen får därför anses bli avgiven i försäkringsbolagets intresse. Det ter sig då rimligt att försäkringsbolaget också får stå risken för att förklaringen inte når försäkringstagaren. Enbart det förhållandet att försäkringsbolaget avsänder förklaringen till angiven adress är följaktligen inte tillräckligt för att sexmånadersfristen skall börja löpa.

Frågan blir då om det krävs att försäkringstagaren verkligen fått kännedom om förklaringen (jfr Nilsson och Strömbäck, Konsumentförsäkringslagen, s 180ff). Ett sådant krav skulle emellertid föra för långt. Det måste anses tillräckligt att förklaringen kommit försäkringstagaren tillhanda, dvs att den ankommit till försäkringstagaren på ett sådant sätt att denne normalt kan ta del av den. Härvid bortses från fall då försändelsen inte kommer fram på grund av omständigheter som är hänförliga till adressaten. Bevisbördan för att förklaringen kommit försäkringstagaren tillhanda ligger på försäkringsbolaget. Beviskravet kan som regel anses uppfyllt om förklaringen avsänts till försäkringstagaren under hans vanliga adress och försändelsen inte returnerats som obeställbar. (Jfr även NJA 1992 s 303.)

Trygg-Hansa har skickat förklaringen om bolagets slutliga ställningstagande till den adress, en postlådeadress, som antecknats i L.D:s skadeanmälan. Den adressen har L.D. också hänvisat till i samband med att han skriftligen begärt att få förskott på försäkringsersättningen. Bolaget har obesträtt uppgivit att förskott vid två tillfällen sänts medelst postanvisningar till den angivna adressen, det sista förskottet cirka fyra månader efter branden, och att förskotten lösts ut av L.D.. Försändelsen med Trygg-Hansas förklaring har inte returnerats till bolaget.

Det anförda visar att postlådan tömts även efter branden och att den således utgjort en fungerande postadress. Det kan tilläggas att L.D. varit skriven på fastigheten t o m d 25 april 1988. Trygg-Hansas förklaring skall på grund av det anförda anses ha kommit L.D. tillhanda, oavsett att han till följd av brandskadan inte kunde bo på fastigheten och tillfälligtvis var intagen på sjukhus. L.D:s krav på försäkringsersättning är därför preskriberat enligt huvudregeln i 39 § 1 st konsumentförsäkringslagen.

Domslut. Med ändring av HovR:ns domslut förklarar HD att L.D:s krav på försäkringsersättning är preskriberat.

HD:s dom meddelades d 30 okt 1997 (mål nr T 4574/94).

Sökord: Konsumentförsäkring; Preskription; Bevisbörda; Beviskrav

Litteratur:
